

13. Кейнс Дж.М. Общая теория занятости, процента и денег / Дж.М. Кейнс. – Интел-Пресс, 2008. – 215 с.

14. Stamp script. [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://userpage.fu-berlin.de/roehrigw/fisher/>.

15. Freigeld. – Режим доступа: <http://www.inter.nettrading.net/internettrading-wp/wp-content/uploads/2014/12/Freigeld.pdf/>.

16. Suhr D. Capitalism at its Best, (unpublished manuscript), 1988, p.122.

17. Мировая база данных дополнительных валютных систем [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.collaborativefinance.org/>.

18. Complementary Currencies. [Електронний ресурс]. – Режим доступа: http://www.complementarycurrency.org/ccDatabase/les_public.html/.

Н. В. Осадча

д-р екон. наук

м. Дніпропетровськ

АКТИВІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В НАУКОВИХ І ТЕХНОПАРКАХ ЯК ВИКЛИК ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Постановка проблеми. Глобальні тенденції розвитку інноваційної діяльності націлені на формування наукових та технологічних парків у країнах. У процесі створення нових наукових та технологічних парків в Україні вищі навчальні заклади, наукові організації та підприємства стикаються з низькою труднощів, які мають як об'єктивний, так і суб'єктивний характер. Світова практика має значний досвід створення інноваційної інфраструктури а окремими її елементами, до яких відносять: виробничо-технологічний, фінансовий, кадровий та інформаційний складники. Особливу роль у розвитку інноваційної інфраструктури регіонів відводиться формуванню науко- технопарків.

Питання покращення інвестиційної привабливості наукових та технопарків є особливо актуальне в період економічної і політичної кризи України, відтворення держави на новому політичному та економічному рівні, підвищення її конкурентоздатності. Для економічного розвитку країни необхідні після тривалого періоду фінансової кризи дієві кроки та суттєві поштовхи в напрямку інноваційного розвитку, в основі якого має бути підтримка дієвих конкурентоздатних проектів, у перспективі як експортоорієнтованих, так і націленими на імпортозаміщення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми, пов'язані дослідженням інвестиційної та інноваційної політики, викладені в працях таких провідних вчених, як – І.Бланк, Дж. Кейнс, Д. Йоргенсон, У. Шарп, Е.Мельвіль, К.Макконелла, С. Брю, Б. Карлоф, С. Ченрь, В. Геєць, О.Амоша, Ю. Макогон, Н. Мешко, І.Сазонець, С. Юрій, Є Савельєв, Н. Навроцька, О. Царенко.

Так, О. І. Амоша досліджував питання інвестиційної реструктуризації підприємств та розробкою економічного механізму активізації інновацій на основі венчурного інвестування. Учений стверджує, що організаційний напрям розвитку системи венчурного інвестування передбачає створення державних, регіональних і галузевих венчурних інвестиційних інститутів, формування регіональної бази даних щодо кількості та ефективності усіх використаних інновацій. Економічний напрям розвитку системи венчурного інвестування полягає у створенні мережі венчурних фондів, розробці рекомендацій щодо визначення ефективності вкладеного венчурного капіталу[1, с.8].

Так, В. М. Геєць, аналізуючи довгострокові умови та фактори розвитку економіки України, дійшов висновку, що з огляду на обмеженість інвестиційних ресурсів в Україні в найближче десятиліття доцільно проводити не стільки політику активізації інвестиційної діяльності, скільки зміну її структури, а крім того, здійснювати за можливості технологічні проєкти [2].

В.І. Ляшенко, у свою чергу, поштовх для економічного розвитку країни бачить у створенні найбільш конкурентоздатних умов для інвестицій: податкових пільг (за досвідом Ірландії, інфраструктури та ін. Для активізації підприємницької діяльності науковець пропонує формувати регуляторний режим як баланс стимулів та обмежень, який включає множину інтересів, політик, стратегій, стимулів, обмежень, алгоритми операцій [3].

Визначення невирішених раніше частин загальної проблеми. Науковці у своїх дослідженнях приділяли суттєву увагу аналізу досвіду інших країн, проблемам економічного розвитку, натомість питанню активізації інноваційної діяльності, зокрема в науко-технопарках України, не приділялось достатньої уваги.

Формування мети. Мета дослідження полягає у визначенні світових тенденцій формування інноваційної політики, розробці рекомендацій щодо активізації інноваційної діяльності шляхом створення наукових та технопарків в Україні.

Виклад основного матеріалу. За визначенням Асоціації Наукових Парків Великобританії (The United Kingdom Science Park Association) науковий парк – це організація, заснована на праві приватної власності, головною метою якої є підтримка start-up компаній та інкубація інноваційних швидкозростаючих технологічних бізнесів за допомогою: формування інфраструктури і служб підтримки, що здійснюють співробітництво з агентствами економічного розвитку; підтримки офіційних і робочих зв'язків з університетом або провідним науково-дослідним центром; активного управління трансфером технологій і знань для розвитку бізнесу малих і середніх підприємств, розташованих на території парку[7].

До країн і територій, визнаних світовими лідерами інноваційної діяльності, за винятком 27 країн ЄС, належать: Аргентина, Австралія, Бразилія, Ка-

нада, Китай, ГонКонг, Індія, Ізраїль, Японія, Нова Зеландія, Республіка Корея, Мексика, Росія, Сингапур, ПАР та США. Країною, яка найбільше витрачає на інформаційні та телекомунікативні технології, є Сингапур (біля 0,08% ВВП). За обсягом власних витрат на НДДКР виокремлюють Ісландію, яка у 2006 р. зайняла перше місце у світі [8].

За оцінкою експертів ЄС, загальна картина України є доволі змішана і дещо суперечлива: з одного боку, добре навчена робоча сила, значна кількість випускників науково-технічних вищих навчальних закладів, задовільні інноваційні витрати, незважаючи на брак державної підтримки, а з іншого - вражаюче низькі рівні продажу товарів на ринку, що не сприяє високотехнологічному експорту (див. рисунок 1).

Аналіз функціонування наукових парків у сучасних умовах потребує уточнення сутності різновидів паркових утворень: промислової зони, промислової площадки, промислового (індустріального) парку та наукового парку. Слід зазначити, що суттєвою відмінністю наукових парків від класичних промислових парків є наявність великих дослідницьких і науково-освітніх центрів, а також орієнтація на проведення НДДКР і малосерійний випуск інноваційної продукції. В національному інституційному середовищі України існує таке визначення наукового парку «...юридична особа, що створюється з ініціативи вищого навчального закладу та/або наукової установи шляхом об'єднання внесків засновників для організації, координації, контролю процесу розроблення і виконання проектів наукового парку» [10].

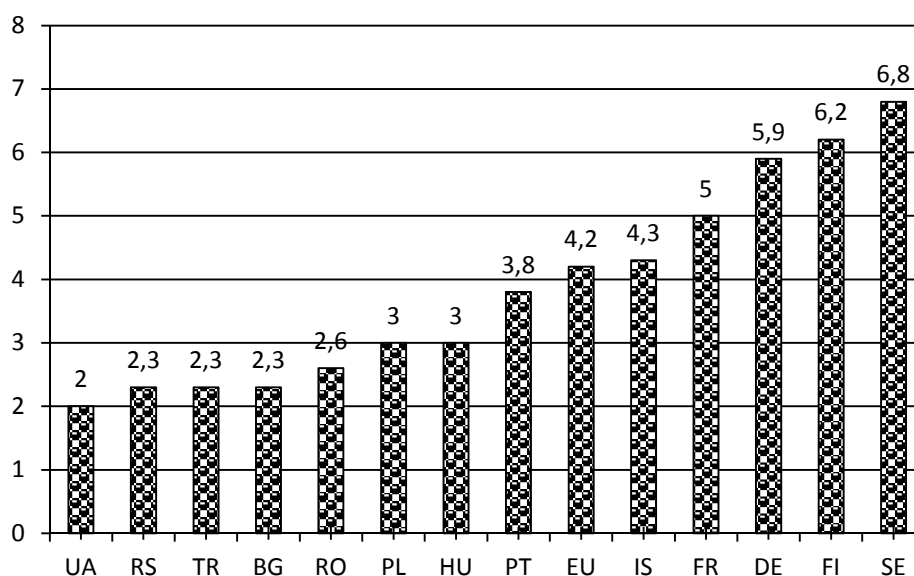

Рис. 1. Місце країн за науково-інноваційними показниками, [9]:

UA – Україна, RS – Росія, TR – Туреччина, BG – Болгарія, RO – Румунія, PL – Польща, HU – Угорщина, PT – Португалія, EU – середнє значення для країн ЄС, IS – Іспанія, FR – Франція, DE – Німеччина, FI – Фінляндія, SE – Швеція

Згідно зі статтею 3 Закону України «Про наукові парки» науковий парк створюється з метою розвитку науково-технічної та інноваційної діяльності у вищому навчальному закладі та/або науковій установі, ефективного та раціонального використання наявного наукового потенціалу, матеріально-технічної бази для комерціалізації результатів наукових досліджень і їх впровадження на вітчизняному та закордонному ринках [10]. У власне визначенні та меті формування наукового парку в національному законодавстві не достатньо чітко розставлені акценти щодо підтримки start-up компаній, інкубації інноваційних швидкозростаючих технологічних бізнесів. При цьому не сформульовані інструменти підтримки, інфраструктури і служб підтримки.

До інституційного середовища наукових парків в Україні відносять: Господарський кодекс України, Цивільний кодекс України, закони України «Про наукові парки», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про інноваційну діяльність», «Про інвестиційну діяльність», «Про пріоритетні

напрями розвитку науки і техніки», «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» та інші. Існуюче інституційне середовище містить всі правові підстави для формування науко-технопарків, але в існуючих нормативних актах відсутній алгоритм формування науко-технопарків та стимули до їх створення, містять певні правові колізії, що не дозволяє активізувати процес інноваційної діяльності.

У кожному конкретному випадку у процесі створення наукового парку необхідно базову модель адаптувати до умов регіону, організації, задач, фінансової і правової системи. Місцеві фактори щонайбільше впливають на організаційну структуру наукового парку і його життєздатність.

За період з 2010 р. по 2014 р. в Україні створено такі наукові парки: науковий парк «Київський університет ім. Т.Шевченка», науковий парк Київського національного економічного університету, науковий парк «Аерокосмічні інноваційні технології», науковий парк

«Енергоефективні технології», науковий парк «АГРО-ЕКО», науковий парк «Київська політехніка», Корпорація «Науковий парк “Інноваційно-інвестиційний кластер Тернопілля”».

Базовим для формування наукових парків в Україні є Закон України «Про наукові парки», який набув чинності у 2010 р. Цей закон регулює правові, економічні, організаційні відносини, пов'язані зі створенням та функціонуванням наукових парків, і спрямований на інтенсифікацію процесів розроблення, впровадження, виробництва інноваційних продуктів та інноваційної продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках. А втім він містить недоліки та суперечливі положення, які потребують серйозного доопрацювання з метою невідкладного їх виправлення. За таких умов засновники наукового парку зможуть уникнути певних труднощів в організації діяльності щодо його створення. Наразі залишаються невизначеними питання щодо правового статусу засновників наукового парку; умов переходу майнових прав на технології та об'єкти права інтелектуальної власності, створені із залученням бюджетних коштів, щодо наукового парку та його засновників; надання ліцензій на використання таких технологій та об'єктів права інтелектуальної власності іншим комерційним структурами. А проте наявні правові колізії не стримують та не обмежують діяльність щодо створення наукових парків. Тобто існують усі правові підстави для його створення і водночас відсутні стимули для цього.

Для активізації інноваційної та ризикової підприємницької діяльності в наукових парках доцільно створювати систему пільг як на державному, так і на макрорівні (науковий парк). На державному рівні доцільно надавати організаціям, які займаються інноваційною діяльністю пільги щодо інвестицій із Держбюджету шляхом купівлі акцій наукового парку (але для цього необхідно змінювати суттєво національне законодавство), формування фонду венчурного інвестування та виділення коштів для перспективних конкурентоздатних проектів, надання пільг щодо сплати податку на прибуток та спрямування його на розвиток наукової діяльності, створення системи пільгових кредитів.

На рівні підприємства, а саме наукового парку, доцільно запровадити систему розподілу прибутку, спираючись на досвід Туреччини: 5% - менеджерам-організаторам, 25% - вищому навчальному закладі, а 70% - науковцям, які розробляють ідеї та здійснюють їх супровід, шукають інвесторів, налагоджують виробництво перших зразків.

Крім зазначених суперечливих питань за період з 2004 р (у цей рік пільги на податок на прибуток та ПДВ були вилучені з національного законодавства щодо створення та роботи наукових парків) по 2014р. накопичилось ряд суб'єктивних та об'єктивних перешкод на шляху активізації інноваційної діяльності в науко- та технологічних парках.

До головних об'єктивних труднощів слід віднести національне інституційне середовище формування та функціонування наукових і технологічних парків, яке, з одного боку, не заперечує їх формування, але з іншого - не створює ніяких стимулів, додаткових бонусів для їх засновників. Відсутнє і консалтингове супроводження процесу їх формування, у країні не існує будь-якої організації, здатної відповісти, яким повинен бути механізм формування цих парків, які пільги,

на яких інвесторів можна розраховувати або за які кошти його формувати. Зрозуміло, що венчурне інвестування є найбільш ризикове із всіх видів, а приватне інвестування тісно корелює з державним. Тому для інвесторів необхідні певні державні гарантії, наприклад, у вигляді інвестицій у розвиток наукових парків.

Основним вирішальним суб'єктивним фактором в процесі формування та розвитку наукового парку є відсутність ринкової орієнтації та стимулів у науковців до підприємницької діяльності. Для здійснення діяльності щодо формування та розвитку інноваційної діяльності в наукових парках необхідні глибокі теоретичні та практичні знання менеджменту, підприємницькі якості, знання державного регулювання. При цьому менеджмент в науковому парку має бути орієнтований на політичний та економічний стан країн.

Фахівці, які формують наукові або технопарки потребують додаткової підготовки. Але у процесі їх навчання може виникнути проблема відсутності мобільності в опануванні новій сфері діяльності, що характерна для фахівців країн пострадянського простору, які за своєю ментальністю не готові до певних труднощів, пов'язаних з конкуренцією, відсутністю швидкого результату, бюрократією під час оформлення документів, пошуку інвесторів.

Одним із важливих напрямів активізації інноваційної діяльності є залучення наукового потенціалу країни та трансформація їх прикладної діяльності в площині науко- та технопарків. Модернізація підприємств України та активізація інноваційної діяльності наразі потребує певної державної підтримки, а також координації діяльності державних органів виконавчої влади щодо створення наукових та технопарків. До того ж необхідною умовою є і фінансова підтримка, яка може здійснюватися за рахунок створення венчурного фонду інноваційного розвитку на державному або на регіональному рівні, формування якого може здійснюватися за рахунок додаткового податку на підприємців, наприклад 0,5% від прибутку, шляхом накопичення інвестицій та додаткових внесків підприємців та держави (за рахунок місцевого та державного бюджету). Формування, поповнення та дія такого фонду повинна бути прописана та закріплена законодавчою нормою.

Принципове значення для успішного функціонування наукових парків має не стільки власне метод їх організації (є приклади успіху державних парків у країнах Північно-Східної Азії, муніципальних – у країнах Західної Європи, кооперативних – в Японії та Туреччині, приватних – у США), скільки відповідність його конкретним вимогам економічного розвитку країни. Усі органи державного управління мають три альтернативні варіанти політики формування особливих економічних зон: сприяти загальному поліпшенню в питаннях ділового клімату в країні для самоутворення зон «знизу» за ініціативи і за рахунок приватного капіталу; створювати державні зони «зверху» за державні кошти відповідно до спеціальних урядових програм; застосовувати пільги та стимули для підтримки ініціативи «знизу», яка виходить від приватного бізнесу та місцевих співтовариств [17, с.24]. За сучасного стану розвитку економіки країни (а це – депресивний стан) політика уряду країни має бути спрямована на активізацію зверху з боку влади, тобто на державні програми та підтримку будь-якої ініціативи знизу (вувів, приватного бізнесу).

З часом активність інноваційної діяльності з часом та без належної державної підтримки поступово згасала. Невизначеним, крім того, залишається питання форми власності наукового або технопарку та розподілу прибутку чи покриття збитків. Науковці не можуть зорієнтуватися, яким шляхом здійснювати інноваційну та підприємницьку діяльність в межах наукового або технопарку. Можливими формами власності є приватне акціонерне товариство, товариство з обмеженою відповідальністю. Виникають питання щодо можливості отримання державної допомоги чи створення державного підприємства або допомоги з місцевого бюджету та можливість створення комунального підприємства. Але у випадку формування державного та комунального підприємства, діяльність яких регулюється на ринкових підставах, виникає залежність від державних органів влади, які можуть стримувати, координувати діяльність науко- технопарків відповідно до своїх інтересів.

За таких умов уряду України необхідно визначити пріоритети інноваційної політики, необхідні точки зростання та в цій площині формувати стратегію розвитку наукових та технопарків. При цьому необхідно визначити етапи формування наукових та технопарків та нормативно їх закріпити постановою Кабінету Міністрів або окремо їх прописати в Програмі науково-технічного та інноваційного розвитку країни, тобто сформулювати алгоритм дій науковців та підприємців щодо створення та розвитку наукового парку.

До основних етапів формування наукових парків відповідно до існуючого інституційного середовища можна віднести:

1. Визначення кола засновників наукового парку.
2. Визначення напрямів діяльності наукового парку, для цього здійснити аналіз наукових розробок та ідей засновників, визначити конкурентоздатні розробки. Важливою умовою є те, що *інвестор купує готовий бізнес-проект, який є конкурентоздатний або на внутрішньому, або на зовнішньому ринку.*
3. Здійснення інвентаризації фінансових ресурсів засновникам, а саме перевірити наявність наукового потенціалу, відповідних земельних ділянок, приміщень, лабораторій, інфраструктури для формування парку. Крім того визначити наявність високо-компетентних фахівців для реалізації інвестиційних проектів наукового парку.
4. Формування інфраструктури за рахунок засновників наукового парку, інвесторів та ін.; отримання

державної підтримки в межах існуючого законодавства (Держінформнауки та ін.).

5. Залучення внесків (фінансових, консалтингових та ін.) засновників у розвиток наукового парку.

6. Розгляд можливостей отримання додаткових пільг і підтримки діяльності наукового парку на місцевому та державному рівнях.

7. Розробка статуту наукового парку.

8. Подання до обласної державної адміністрації документи: проекти установчих документів наукового парку; перелік пріоритетних напрямів діяльності наукового парку; дані про наукові результати, реалізація яких забезпечить розвиток наукового парку; відомості про засновників наукового парку, наявну та потенційну виробничу, інженерну, транспортну і соціальну інфраструктуру, що будуть використовуватися в діяльності наукового парку.

9. Формування вищого органу управління наукового парку. Для цього створити положення про нього. Вищим органом управління наукового парку є загальні збори засновників наукового парку, функції яких визначаються статутом наукового парку.

Вищий орган управління наукового парку: затверджує статут наукового парку та вносить зміни до нього; утворює виконавчий орган наукового парку; вирішує фінансові та інші питання відповідно до статуту наукового парку.

10. Здійснення спільного пошуку інвесторів.

11. Реєстрація наукового парку в Міністерстві економічного розвитку та торгівлі і МОН.

12. Розроблення маркетингової стратегії просування продукції з орієнтацією на потенційних клієнтів.

13. Реалізація спільної стратегії щодо просування продукції та наукових розробок.

Політична та економічна криза в Україні, правові колізії в національному законодавстві, відсутність конкурентоздатних преференцій та пільг з боку держави сповільнює залучення іноземних інвестицій. Для усунення перепон стосовно залучення іноземних інвесторів доцільно скористатися досвідом інших країн з формування науко-технологічних парків. Так, до основних переваг спеціальних інвестиційних зон в Туреччині слід (можна) віднести зменшення податкового тягара для підприємців, а для держави - залучення додаткових іноземних інвестицій (див. таблицю 1).

Таблиця 1

Переваги спеціальних інвестиційних зон (досвід Туреччини)

Види податків	Технопарки	Промислові зони	Вільні економічні зони
Податок на прибуток	Звільнення від податку на прибуток і податків на корпорації до 31 грудня 2023 р.	-	Звільнення від податку на прибуток корпорацій для промислових компаній
Податок на додану вартість	Прибуток від продажу з технопарків, звільняється від податку на додану вартість до 31 грудня 2023 р.	Відсутність податку на додану вартість на купівлю землі	Звільнення від сплати податку на додану вартість і спеціального податку на споживання
Податок на заробітну плату	До 31 грудня 2023 р. зарплата працівників технопарків звільняється від оподаткування.	-	Звільнення від сплати податків на зарплату працівників (для компаній, які експортують не менше 85% вартості товарів на умовах FOB).

* Складено за джерелом [19].

На відміну від Туреччини, акцент у якій спрямовано на спеціальні інвестиційні зони, у Польщі успішно розвиваються спеціальні економічні зони. Спеціальні економічні зони в Польщі були створені:

1) як інструмент реструктуризації старих промислових округів – Катовицька, Валбжихська (гірничодобувна і важка промисловість), Легницька (диверсифікація економічної структури регіону, відхід від монокультури міднорудної промисловості), Лодзинська (легка промисловість), Тарнобжезька (диверсифікація економічної структури регіону, відхід від монокультури сіркодобувної промисловості), Мелецька (транспортна інфраструктура), Стараховицька (реструктуризація Старопольського промислового округу), Жарновецька (освоєння невикористаних старих промислових територій);

2) як інструмент активізації регіонів з низьким рівнем економічного розвитку – Сувальська, Варміно-Мазурська, Слупська;

3) як спосіб використання науково-дослідного потенціалу – технологічний парк (Краківська);

4) як інструмент обмеження високого рівня структурного безробіття – Ченстоховська, Кам'зногурська, Тчевська;

5) як спосіб використання прикордонного становища – Костшінсько-Слубицька, частково Сувальська [20].

При цьому доцільно зазначити, що із прибутків, отриманих юридичними і фізичними особами від господарської діяльності на території вільної економічної зони у Польщі, можна не стягувати прибутковий податок юридичних осіб та прибутковий податок фізичних осіб згідно з правилами про прибутковий податок юридичних осіб або згідно з положенням про прибутковий податок фізичних осіб.

Регіональні механізми підтримки інноваційних МСП є невід'ємною частиною інноваційної політики держав-членів ЄС. Підтримка інноваційної діяльності МСП у регіонах може надаватись на багатьох управлінських рівнях. Така підтримка може надаватись у великих містах, адміністративно-територіальних центрах, в мережах регіональних уповноважених установ, органів чи технологічних центрів або подібних організацій. Крім того, така підтримка є доступна як на національному рівні, так і на рівні ЄС. У цілому, регіональні аспекти інноваційної політики останнім часом набули ще більшого значення.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Регіональний механізм підтримки інновацій за досвідом ЄС необхідно адаптувати до умов конкретних територіальних центрів та впровадити в систему державного регулювання України. В інституційному середовищі України щодо формування наукових парків є певні правові колізії, водночас існують усі підстави для його створення. Проблемним є підтримка ініціативи «знизу», надання консультативної допомоги, визначення напрямів економічного зростання. Етапи формування наукового або технологічного парку необхідно закріпити на законодавчому рівні або в програмі науково-технічного та інноваційного розвитку країни, постанові Кабінету міністрів України, у наказах відповідних міністерств, що уможливить визначення конкретних кроків для організаторів наукового парку. Крім того для активізації інноваційної діяльності необхідно створити систему державної підтримки, яка

може бути виражена в інформаційній підтримці, пільгових кредитах, прискоренні оформлення та доступу до інформації про можливість отримати допомогу на певних етапах формування наукового або технопарку. Менеджерам-організаторам наукового парку необхідно забезпечити можливість отримати поглиблені знання з менеджменту, маркетингу, кризис-менеджменту, методики здійснення підприємницької діяльності.

Список використаних джерел

1. Амоша, О.І. Організаційно-економічний механізм активізації інноваційної діяльності в Україні [Текст] / О. І. Амоша // Економіка промисловості. – 2005. – № 5. – С.15-21.

2. Геєць В. Довгострокові умови та фактори розвитку економіки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua-ekonomist.com/106-valegrygeyec-dovgostrokovi-umovy-ta-factory-rozvitku-ekonomiki-ukrayiny-1999.html>. – Заголовок з екрана.

3. Ляшенко В. И. Финансово-регуляторные режимы стимулирования экономического развития: введение в экономическую режимологию [Текст]: монография / В.И. Ляшенко; НАН Украины, Ин-т экономики пром-сти. – Донецк, 2012. – 370 с.

4. Макогон Ю. В. Інвестиційна привабливість України в умовах трансформації світового господарства [Текст] / Ю. В. Макогон // Теорет. і практ. аспекти економіки та інтелект. власності. – 2012. – № 1. – С. 7-12

5. Зовнішня торгівля України товарами [Електронний ресурс]. – Режим доступу-<http://ukrstat.org/uk> – Заголовок з екрана.

6. Наукова та інноваційна діяльність в Україні [Текст]: статистичний збірник Державна служба статистики України. – Київ, 2013. – 285 с.

7. The United Kingdom Science Park Association [Electronic recourse]. – Across mode: <http://www.ukspa.org.uk/our-organisation/about-us>. – Title from the screen.

8. Hugo Hollanders Global innovation Scoreboard (GIS) Report, 2011 [Electronic recourse] / Hugo Hollanders, Anthony Arundel.: Across mode: - http://trendchart.cordis.lu/scoreboards/scoreboard2006/pdf/eis_2006_global_innovation_report.pdf. – Title from the screen.

9. Інновації в Україні: Європейський досвід та рекомендації для України [Текст] // Інновації в Україні: пропозиції до політичних заходів. Остаточний варіант (проект від 19. 10. 2011). – К.: Фенікс, 2011. – Т. 3. – 76 с.

10. Закон України «Про наукові парки» від 25.06.2009 № 1563-VI (редакція від 05.12.12) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show>. – Заголовок з екрана.

11. Закон України «Про науковий парк «Київська політехніка» від 22.12.2006 № 523-V (редакція від 05.12.2012) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/523-16>. – Заголовок з екрана.

12. Науковий парк «Київська політехніка» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://spark.kpi.ua/uk/about>. – Заголовок з екрана.

13. Исследовательский треугольник Северной Каролины – крупнейшая научная, образовательная и

технопарковая агломерация США [Электронный ресурс]. – 2011. – Режим доступа: <http://www.sibai.ru/assets/media/Research-Triangle-Park.pdf>. – Заголовок з екрану.

14. Лыченко, М. Ю. Світовий досвід і діяльність наукового парку «Київська політехніка» [Electronic resource]. – Across mode: http://eep.org.ua/files/2010_%D0%9D%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D1%96%20%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%BA%D0%B8.pdf. – Title from the screen.

15. Bionichill innovation technopark [Electronic resource]. – Across mode: http://www.bionic-hill.com/resources/docs/bionichills_booklet_mini.pdf. – Title from the screen.

16. Британский опыт создания и управления технопарками [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.cibfund.ru/files/uk_technoparks.pdf?id=74&=fl. – Заголовок з екрану.

17. Цапенко И. Перспективы научных парков в России [Текст] / А. В. Юревич, И. П. Цапенко // Мировая экономика и международные отношения. – 1998. – № 9. – С. 34-43.

18. Наукові парки: українські реалії та світовий досвід [Текст] / Міністерство освіти і науки України. – 2010. – 90 с.

19. Індустріальні парки. Державне агенство з інвестицій та розвитку національних проєктів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrproject.gov.ua/project/%D1%96ndustrialni-parki-ukraini>. – Заголовок з екрану.

20. Специальные инвестиционные зоны [Электронный ресурс]. – Режим доступу: <http://www.invest.gov.tr/ru-RU/investmentguide/investorsguide/Pages/SpecialInvestmentZones.aspx>. – Заголовок з екрану.

В. Л. Пілюшенко
академік АЕН України

В. І. Дубницький
академік АЕН України
м. Дніпропетровськ

ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ІННОВАЦІЙНО-МАРКЕТИНГОВОЇ ОРІЄНТАЦІЇ НА ПРОМИСЛОВОМУ РИНКУ

Постановка проблеми. Сучасний стан розвитку системи господарювання в Україні характеризується докорінними економічними перетвореннями, спрямованими на посилення економічних методів управління, створення умов для функціонування ринкових відносин. Ці перетворення – об'єктивний процес та необхідна умова постійного соціально-економічного розвитку суспільства. Цільова спрямованість переходу економіки України та її регіонів до системи ринкових відносин полягає у: досягненні нового економічного зростання, яке орієнтовано на кінцеві результати задоволення суспільних потреб; забезпеченні органічного поєднання інтересів суспільства, колективу, кожного робітника; перетворенні науково-технічного прогресу в головний чинник економічного зростання і вирішення задач збалансованості економіки; створенні умов щодо реалізації пріоритету споживача в господарських відносинах; ефективному впровадженні проти витратного механізму, перш за все у низовому ланцюгу суспільного виробництва.

Одночасно, перетворення, що відбуваються, ставлять перед усіма складовими господарського регіонально-галузевого комплексу країни низку проблем техніко-технологічного, інноваційно-маркетингового, організаційного та економічного характеру, від рішення яких залежить успіх реформування економіки та, як наслідок, досягнення національного добробуту та процвітання, які є метою цих перетворень. Однією з таких проблем є ефективне використання маркетингового управління конкурентоспроможністю підприємств базових галузей промисловості для вирішення задач стабілізації та піднесення економіки регіонів та і в цілому країни.

Також, у сучасних умовах становлення ринкових відносин в Україні гостро стає питання підвищення конкурентоспроможності підприємств на ринку та їх своєчасної адаптації до змін конкурентного маркетингового середовища. Перед промисловими підприємствами різних галузей господарського комплексу України стоїть проблема формування стійких конкурентних переваг на основі найбільш повної взаємозв'язки стратегічних можливостей підприємств з внутрішнім потенціалом та невикористаними резервами з метою максимальної синергізації ефективності роботи промислових підприємств на конкурентному ринку.

Неоднозначність теоретичних і методологічних засад визначення рівня можливостей потенціалу промислових підприємств базових галузей промисловості (наприклад, металургійної галузі у промислових регіонах України) та недостатня обґрунтованість напрямів ефективності стратегічного маркетингового управління конкурентоспроможністю підприємств зумовили вибір даного дослідження та його актуальність.

Аналіз останніх досліджень. У теперішній час у світовій науці виділяють п'ять поглядів на маркетингову стратегію досягнення лідерства на ринку: стратегія конкурентної боротьби за М. Портером [1]; конкуренція за майбутнє Г. Хамела і К.К. Прахалада [2]; конкурентні дисципліни М. Трейсі і Ф. Вірсеми [3]; екосистема Дж.Ф. Мура [4]; провила гри в бізнес А.М. Брандербурґера і В.М. Нейлбаффа [5]. Крім того, необхідно виділити наукові праці вітчизняних вчених, а саме: В.І. Захарченка і М.М. Меркулова [6], В.М. Осипова [7], Л.В. Балабанової і В.В. Холод [8], Н.В. Куденко [9], Т.Б. Харченко [10], Б.В. Буркинського і В.М. Осипова [11], А.Є. Воронкової [12], С.І. Савчука [13], Н.М. Чуприни [14] та ін.